N°. 212. **DE GRONDWET.** 1854.

VERSCHIJNT
Alle dagen, behalve Zon- en Feestdagen.

PRIJS DER ADVERTENTIEN:
Van één tot zes regels. . . . . ƒ 1.00.
Voor elken regel meer. . . . . 0.15.
Behalve de 35 cts. zegelgeld.
Aankondigingen van geboorte, huwelijken en overlijden, worden geplaatst tegen betaling van ƒ 1, het zegelregt daaronder begrepen.

ZONDAG 29 EN MAANDAG 30 JANUARIJ.

UITGEVER-DIRECTEUR:
C. H. SUSAN, Jr., te 's Gravenhage.

Brieven franco aan het Bureau De Grondwet.
Jan Hendrikstraat, n°. 259.

ABONNEMENTSPRIJS:
Voor 's Gravenhage per 3 maanden . . . . . . ƒ 4.50.
Voor de overige steden des Rijks . . . . 5.50.

Hoofd-Bureau voor Ned. Oost-Indie:
VAN HAREN NOMAN EN KOLFF, te Batavia.
Prijs franco per Landmail voor Java en buitenbezittingen, per jaar, met vooruitbetaling bij het nemen van het abonnement ƒ 70, Ned. Cour.

De hoogleeraar G. J. MULDER heeft een nieuw geschrift in het licht gegeven, getiteld: *»de voeding van Nederlanders.«*

Wij hebben hooge achting voor het gezag des hoogleeraars als schei- en natuurkundige, 't geen reeds voldoende is gebleken uit het herhaald beroep, dat wij ons veroorloofden te doen op zijn verdienstelijk geschrift: *»De voeding in Nederland«*.

Niet het geringste gezag, daarentegen, kennen wij den hoogleeraar toe — hij neme deze ronde verklaring ons ten goede — waar hij, blindeling, rondtast op het gebied van staatkunde, financiën of staathuishoudkunde.

Het is dan ook daarom, dat wij — met het voornemen om later op het geschrift zelf terug te komen — meenen, alle autoriteit te moeten ontzeggen aan hetgeen de hoogleeraar MULDER, niet zonder eenige verwatenheid, bij den aanhef zijner brochure op den voorgrond plaatst.

Het voorstel tot afschaffing van den accijns op het geslagt is gevallen.

Is Nederland nu gebaat?

Twee soorten van kanker blijven er voortleven: openbare *miskenning* der ware belangen van het Nederlandsche volk bij de partijlieden, en *gebrek* aan goed voedsel voor een groot deel van onze landgenooten.

Terwijl wij de eerste veroordeelen, strijden wij tegen haren invloed en roepen elkander toe: wees op uwe hoede, want de heerschzucht is onverzadelijk.

Terwijl wij weemoed gevoelen over het laatste, strengen wij onze beste krachten aan, om zoo mogelijk hulp aan te brengen, en roepen elkander toe: broeders in hetzelfde Vaderland! streven wij naar eene betere toekomst.

Het voorstel tot afschaffing van den accijns op het geslagt *moest* vallen, want het berustte op onwaarheid.

Die onwaarheid is volkomen in het licht gesteld.

Het ergste is, dat er de schijn aan gegeven is, alsof het louter te doen ware, om het hart van elken weldenkenden Nederlander te bevredigen; het hart van elken weldenkende, hetwelk volkomen beseft, dat de armoede brood, de nijverheid krachtig voedsel hebben moet.

Hoe kan het ijs zóó koud, hoe kan het staal zóó hard zijn? De teederste snaar van den landaard werd aangeroerd met de volkomene bewustheid, dat het voorgestelde middel *niet* baten kon. — De nuttigheid van het vleesch-dieet werd voorop gezet, met de volledige kennis, dat de aanneming van het voorstel aan geen behoeftige een stukje vleesch meer zou verschaffen.

De Hoogleeraar MULDER erkent, dat er *gebrek* is aan goed voedsel voor een groot deel van onze landgenooten. Dat was ook de meening van de constitutionnele partij. De »tegenovergestelde rigting«, tot wier verheffing de Hoogleeraar zoo veel heeft bijgedragen, was echter van gevoelen: *dat er geen gebrek bestond*; dat er *werk was voor wie werken wilde*; dat de duurte der levensmiddelen begrepen was in de *hoogere loonen*; dat de accijnsen tot den prijs dier middelen *niets afdeden*; dat de *liefdadigheid* wel de Natie zou te hulpe komen; dat de Natie geen gebrek aan voedsel had.

En als wij dan den Hoogleeraar hooren erkennen, dat er tevens is »openbare *miskenning* der ware belangen van het Nederlandsche volk bij de *partij-lieden*«, dan gelooven wij, dat hij, zeer ter snede, de »tegenovergestelde rigting« een slag in het aangezigt geeft.

De meening, dat het voorstel der negen leden *moest* vallen, omdat het op onwaarheid berustte, wordt, met te groot vertrouwen op het gezag van den *naam* des schrijvers, door geenerlei betoog gestaafd. De Hoogleeraar vergenoegt zich met te beweren — en die bewering als *waarheid* aan te nemen — »dat de aanneming van het voorstel aan geen behoeftige een stukje vleesch meer zou verschaffen«.

Men veroorlove ons tegenover deze, uit de lucht gegrepen en door niets gestaafde, bewering des, alleen als schei- en natuurkundige gezaghebbenden, Hoogleeraars, te stellen de *door feiten gestaafde* meening van den, in het onderwerp, dat het hier geldt, gewis meer ervaren heer VAN BOSSE.

[illegible] heeft gezegd — en dit is een hoofd-argument van alle sprekers die tegen het voorstel zijn, en dat vooral de Minister van Financiën heeft laten gelden: de mindere klassen zullen geen voordeel hoegenaamd van dien maatregel hebben. Mijne Heeren, wij hebben reeds bij herhaling verklaard, dat wij ons niet voorstellen een panacée te vinden; wij weten zeer wel dat de afschaffing van belasting niet alle kwalen en ellende uit het land kan doen verdwijnen. Dergelijke dwaasheid is ons veelvuldig in den mond gelegd; maar wij hebben die nimmer geuit.

Wat wenschen wij? Wij wenschen eenvoudig eenigzins te gemoet te komen in eene wezenlijke behoefte der burgerklasse. Wij wenschen iets te doen, dat de schatkist toelaat. Wij wenschen dit te doen ten behoeve van een stand, die, naar wij meenen, op dit oogenblik de meeste behoefte heeft. En men antwoordt ons: de mindere klasse zal daarvan geen voordeel hebben. Mijne Heeren, men heeft ons met zoó kwistige hand de beschuldiging toegeworpen, dat wij slechts volksgunst en eigenbaat willen bejagen, dat ik regt heb om van hen, die zoo zeer de afschaffing van het gemaal voorstaan, te zeggen: gij zoekt volksgunst. Immers wij weten wel, dat de afschaffing van het gemaal evenmin de gevolgen zou hebben, als die zij beweren dat wij ons van onze voordragt voorstellen. Zij weten wel, dat de afschaffing van het gemaal, hoe wenschelijk ook, vooral op het platteland, om de formaliteiten daaraan verbonden, op den prijs van het brood weinig zou afdoen. Zij dus, die de afschaffing van het gemaal zoo krachtig voorstaan, mogen veeleer verdacht worden, alleen eigenbaat te zoeken en volksgunst te bejagen.

Maar is het dan zoo waar, dat de behoeftige klasse bij aanneming van ons voorstel geen voordeel hoegenaamd zou genieten? Ik spreek dit tegen. Ik houd mij overtuigd, dat dit die behoeftige klasse wel zal bevoordeelen, en waarom? De zaak is zeer eenvoudig. Voor zoover de behoeftige klasse eenige vleeschspijs geniet, is het afval, en daarvoor, ik erken het, betaalt zij weinig of niets in de accijnsen. Maar de burgerklasse, die wij op het oog hebben, wordt in de vleeschconsumtie belemmerd. Hoe minder vleesch nu de burgerklasse consumeert, des te minder is ook de afval. Heeft nu ons voorstel de opheffing van dit bezwaar ten gevolge en wordt er door de burgerklasse meer vleesch gebruikt, dan zal ook de behoeftige klasse langs denzelfden weg een even groot of nog grooter voordeel daarvan trekken. En dit zelfde strekt ook ten antwoord aan hen, die zoo groote bezwaren hebben tegen de afschaffing van den accijns en ook welligt van het tonnegeld, omdat dan de uitvoer van het vleesch zal toenemen. Welnu, zoo men het vee geslagt uitvoert, dan zal dit een groot voordeel zijn. Wanneer de zestig of tachtig duizend beesten, die thans jaarlijks naar Engeland worden uitgevoerd, hier geslagt worden, dan zal dit veel afval hier te lande doen blijven, die nu uitgevoerd wordt; en waarvan de behoeftige klasse alsdan zeer zal profiteren.

En later nog, toen men voor deze waarheden willens en wetens doof scheen te blijven, voegde de heer VAN BOSSE er deze bijzonderheden bij:

Ik kom tot twee der Ministers, die gisteren het woord voerden, en waarvan de een ons voorstel noemde *eene bespotting der natie, die hoogstens verdient te worden begraven in het stof der vergetelheid*, en waarvan de andere de eerlijkheid onzer inzigten heeft durven in twijfel trekken. Hoe! is het niet ongehoord, dat Ministers des Konings op die wijze de inzigten van negen leden der Volksvertegenwoordiging durven beschimpen? Ik geloof dat zulke woorden door ieder lid, van welke politieke zienswijze dan ook, zullen worden gelaakt, als Nederlandsche Ministers onwaardig. Ik zal mij vergenoegen er tegen te protesteren.

Die Ministers, en ook de Minister van Justitie, hebben beweerd, dat de afschaffing van accijns, door ons voorgesteld, de mindere standen niet zal te gemoet komen; dat die afschaffing niemand zal baten; dat de prijs van het vleesch niet zal verminderen. Mijne Heeren, buiten onze redeneringen, die niet zijn wederlegd geworden, kan ik herinneren aan een verzoekschrift, waarbij een voornaam slager en veehandelaar aanneemt, ingeval van afschaffing van den accijns, het vleesch 10 cents per pond minder te leveren, en ik kan nu op eene positive daadzaak wijzen, die wel niet voor tegenspraak zal vatbaar zijn. Bij eene aanbesteding, welke den 16den dezer te Rotterdam plaats had van vleesch ten behoeve eener zieken-inrigting, werd als voorwaarde gesteld, dat in geval van aanneming van ons voorstel de aannemingsprijs met 5 cents per pond zou worden verminderd; en een mededingende slager, wiens naam wordt opgegeven, had, vóór dat hem die voorwaarde bekend werd, uit eigen beweging aangeboden, eene gelijke prijsvermindering, in geval hij mogt leverancier worden, onmiddellijk na het aannemen van ons voorstel.

Onvergeeflijk is het, eindelijk, dat een man van het karakter des hoogleeraars MULDER, zich verlaagt tot het doen — ook nu men verwachten mogt, dat de *partijdrift* wat bekoeld zou zijn — van [illegible] alleen de *Nederlander* [illegible] dat blad met [illegible] [illegible] Welk oordeel [illegible] over eene begaafdheden — moet [illegible]

volharding in beschuldigingen, die geen schijn van grond hebben, en waarvan het verwerpelijke der herhaling geenszins door de koorts van den haatstogt geregtvaardigd kan worden?

Het is eene »onwaardige insinuatie« om, ook na het gegeven tegenbetoog, te durven blijven beweren, dat vier en twintig volksvertegenwoordigers zouden gestemd hebben voor iets, waarvan zij de volkomen bewustheid hadden, dat niet baten kon.

De hoogleeraar MULDER had, ook deze zijne bewering door eenig bewijs behooren te staven; en gaarne zouden wij dit alsnog te gemoet zien, opdat de Natie hem niet rangschikke onder de cathegorie van den heer VAN RAPPARD, wiens »insinuatiën« met de verdiende tuchtiging zijn gestraft geworden.

Onder het Ministerie THORBECKE heeft men aan de goedwilligheid der gemeentebesturen overgelaten, of zij voortdurend de kosten van verpleging der veroordeelde bedelaars in de Koloniën van weldadigheid bleven voldoen, in afwachting van eene nadere *wettelijke* regeling van dit onderwerp. Er bestond geen twijfel wegens het gevoelen van den *vorigen* Minister, die voor de voldoening geen wettigen grond vond; — maar toch reeds het voornemen tot wettelijke regeling in het wetsontwerp op het Armbestuur heeft aan den dag gelegd. Men is intusschen bij meer dan een Gemeentebestuur niet in gebreke gebleven, om het vertrouwen op die goedwilligheid te beantwoorden met eene weigering tot betaling van de aangeboden rekening en met eene zorgvuldigheid, om voor die kosten geene som op de gemeentebegrooting beschikbaar te stellen. 't Gold nu een beginsel, om geene *onwettige* uitgaven op de begrooting te brengen; — ja, men gaf welligt de voorkeur, om de daardoor beschikbaar vallende gelden tot andere minder noodzakelijke uitgaven te besteden, dan de last, die men jaren lang gewillig droeg — omdat men meer op de billijkheid dan het regt zag — te blijven dragen. 't Was voor sommigen welligt eene aangename gelegenheid, om langs dien weg de rijksbegrooting voor het departement van binnenlandsche Zaken te bezwaren.

De *vorige* Minister scheen ongeneigd, om, zonder wettelijken grond, de voldoening te eischen en meer genegen de Schatkist te belasten met de schuld zijner voorgangers. Het gold hier ook een beginsel, dat met de waardigheid der Regering tegenover de gemeentebesturen strookte.

»De tegenovergestelde rigting« heeft zich ook op dat punt geopenbaard.

Het Weekblad voor de burgerlijke adminisratie bevat in N°. 241 een artikel, waaruit wij het volgende overnemen;

»Eene circulaire der Commissarissen des Konings heeft »een schrijven van den Minister van Binnenlandsche »Zaken medegedeeld, houdende, dat de Regering, hoezeer »thans geene regtsvorderingen willende instellen ter zake »der weigering van Gemeentebesturen, om de verplegings»kosten van veroordeelde bedelaars te betalen, daardoor »geenszins wil geacht worden in die weigering te berus»ten, veel minder nog [illegible] »maar zich voorbehoudt de middelen te beramen, om »daarin te voorzien. Tevens hebben sommige der Com»missarissen de gemeenten met hunne schuld aan de »kolonien bekend gemaakt.«

»Wat is de beteekenis dezer circulaire? Dat de Minister »thans geene regtsvordering zal instellen [illegible] »aan eenen opvolger over laten? Dat er steeds [illegible] »hoofd der gemeenten een zwaard [illegible] »hangen? Of dat er op nieuw [illegible] »kinderen en een zwart boek [illegible] vroeger »men wederom het middel [illegible] maatschap »in praktijk brengt [illegible] »der kolonien van Weldadigheid [illegible] dat het niet rond[illegible] geenen wettigen grond [illegible] dat zij de leer van v. RAPPARD [illegible] niet echt rond voor uit[illegible] Het regelmatig beheer der [illegible] eene beslissing. Het geregeld [illegible] publieke dienst gedoogt niet, dat de vor[illegible] ten laste van het eene dienstjaar zijn blijven [illegible] in volgende jaren in de rekening worden opge»nomen. Dit heeft de wetgever ook tegen willen gaan; »van daar het voorschrift omtrent het vaststellen der »rekening; van daar de bepaling omtrent de verjaring der »vorderingen ten laste der gemeente. Indien nu de Rege-

ring na jaar en dag met de vorderingen wegens die verplegingskosten bij de gemeentebesturen aan zal komen; indien zij bij niet betaling eene reeks van jaren stil blijft en dan tot gestrenge maatregelen zal overgaan, wij herhalen het, dan miskent zij den geest der Gemeentewet.»

«Wij zeggen den geest; want sedert art. 228 der Gemeentewet in verband met de wet van 8 November 1815 (Staatsbl. N°. 51) eischt, dat de schuldvorderingen ten laste der gemeenten vóór of op den laatsten der maand Junij zullen ingediend moeten zijn, zullende zij anders voor verjaard en vernietigd gehouden worden, zorgt de Regering steeds, dat de schuldvordering wegens verplegingskosten vóór dien tijd bij de Gemeentebesturen is ontvangen, hetgeen vroeger op verre na niet plaats vond. Wij erkennen, dat door die indiening de Regering de verjaring gestuit heeft; maar heeft de Regering in 1852 tevens aan de oude schuld herinnerd? Er zijn ons gemeenten bekend, waar dit niet plaats vond; waar men alleen de schuld van het afgeloopen jaar opgaf en zweeg van de vroegere. De wet van 1815 eischt ook slechts opgave der schuld van het verloopen dienstjaar. Aan de letter der wet heeft de Regering derhalve voldaan; maar die wet ging uit van het denkbeeld, dat van vroegere jaren geene schulden kunnen bestaan.»

«Zouden nu ook alle dergelijke zwarigheden en vooral het onwettige, den Minister van eene vervolging in deze afhouden? Waarlijk, de Regering is er anders niet zoo karig mede. Zoo dit zoo ware, dan zal de zinsnede, dat zij geenszins wil geacht worden in de weigering te berusten, ten doel hebben, om de nog betalende eenigermate te vertroosten en tegen de verleiding te vrijwaren.»

«Waarlijk de circulaire is een bewijs van onmagt; want men wil door vrees aan te jagen verkrijgen, wat regtens niet te vorderen is.»

Wat regtens niet te vorderen is; — dat zou de heer VAN RAPPARD, President van het Provinciaal Geregtshof van Gelderland, niet toegeven; — integendeel, bij de beraadslagingen over de begrooting van Justitie is het betoog geleverd, dat de gemeenten regtens verpligt zijn tot de betaling; — maar op zijn van Rappardsch. — De Minister heeft nagelaten dien grond of een anderen tot staving van zijn regt op te geven.

Wij willen wel voorspellen wat er gebeuren zal. Enkele ministeriële gemeente-besturen zullen wel reden vinden, om te betalen, de anderen blijven weigeren en de Minister zal geene zwarigheid zien, om een wetsontwerp voor te dragen, waarbij de verpligting tot grondslag ligt en waaraan tevens eene terugwerkende kracht wordt gegeven.

Wij ontvangen heden, maar te laat om nog geplaatst te worden, een antwoord van den autheur der *„April-beweging”* in *de Gids*, op de dezer dagen bekend gemaakte tegenspraak in *de Nederlander*.

Dit antwoord zal in ons eerstvolgend Nommer worden opgenomen.

Nederlanderachtigheden.

De heer J. B. wijst in *de Nederlander*, om gemis van positive uitkomsten, ook de volgende zinsnede van den Heer THORBECKE af. «Het regt om belastingen te heffen houdt op, waar de inkomst niet noodig, of de druk, dien zij op de ingezetenen legt, sterker is dan de behoefte der schatkist.»

De Heer J. B. voegt er (n°. 1089) bij: «het zal steeds ondoenlijk zijn, om dien *druk* en die *behoefte* juist tegenover elkander te wegen.»

De Heer J. B. toont ook hier weder niet zeer bekend te zijn met de geschiedenis van ons financie-wezen. Er was een tijd, dat geen opcenten op 's Rijks accijnsen geheven werden; — toen was er evenwigt tusschen *behoefte* en *druk*. Onder dat laatste woord verstaan wij de lasten, die op de ingezetenen gelegd waren. Naar mate nu de *behoefte* vermeerderde, was er noodzakelijkheid, om dien *druk* te verzwaren, en door de heffing van een zeker getal percenten *boven* de hoofdsom van den accijns of de oorspronkelijke Rijksbelasting vond men het middel om weder het evenwigt tusschen *behoefte* en *druk* daar te stellen. Zoodra nu de *behoefte* vermindert of andere inkomsten vermeerderen of nieuwe bronnen gaan vloeijen — bestaat er reden, om den *druk* op dezelfde wijze te verligten, als hij vroeger verzwaard is. Zoo is dan de *druk*, in de weegschaal tegen de *behoefte* gelegd, te zwaar; en daar het regt om belasting van de Natie te heffen dus eenaardig beperkt wordt tot de *behoefte* of hetgeen noodig is, — houdt het regt natuurlijk op daar, waar het buiten de perken treedt. Wij gelooven, dat het gezond verstand ons dit onvoorwaardelijk toegeeft. Wij hebben ook de Grondwet aan onze zijde; art. 119 spreekt van de vaststelling der uitgaven van het Rijk; wij hebben vroeger aangetoond, dat de vaststelling in verhouding komt met hetgeen noodig is of met de *behoefte*. Hetzelfde artikel zegt, dat daarvoor middelen tot dekking worden aangewezen en voor zoover die middelen uit belastingen bestaan, wordt op de Natie een last gelegd die, het ligt in de afleiding van het woord, *drukt*.

Nu zal er wel niemand zijn, die met grond beweren kan dat «het steeds ondoenlijk zal zijn, om dien *druk* en die *behoefte* juist tegenover elkander te wegen.» Zoo de Heer J. B. ons niet begrijpt, — en het behoort niet tot de onmogelijkheden, dat mannen op een «verheven standpunt» staande, eenvoudige zaken niet kunnen begrijpen — wij raden hem, gelijk wij vroeger zoo gaarne hem in een korenmolen, zout- of zeepziederij, turfveenderij of bierbrouwerij wagen, — zich te begeven bij een winkelier, en van dezen te leeren, op hoedanige wijze hij zijne waren afweegt. Hij neme dan de schaal, waar het gewigt in ligt, voor de hoeveelheid, die de kooper behoeft en hij zal opmerken, hoezeer het mogelijk is, in de andere schaal, met daarin iets te leggen of daaruit weder te nemen, de juiste hoeveelheid te kennen van hetgeen de winkelier moet geven, om het evenwigt te verkrijgen. De Heer J. B. gelieve evenwel daarbij in het oog te houden, dat niet op even gemakkelijke wijze de ingezetene in het bezit komt, wat tot evenwigt der behoefte moet verstrekken en de schatkist zich daarvan meester maakt, — als de eenvoudige winkelier zijne waren uit zijne voorraadkist schept.

Zoo nu bij den heer J. B. eenigen twijfel bestaat over de mate van den *druk*, dien de last veroorzaakt, wij zouden hem herinneren, dat ook langs denzelfden weg door plaatselijke kassen nog een en ander wordt geëischt, om haren behoefte in evenwigt te brengen.

Er kan verschil bestaan over de wijze, waarop van den *druk* wordt afgenomen, om het evenwigt te herstellen. De kruidenier kan den Heer J. B. teregt wijzen, of het doelmatiger is, in zulke gevallen van een groot voorwerp, dat in de schaal ligt, een deel af te nemen, dat de verlangde verligting bewerkt, òf een geheel voorwerp van gelijke zwaarte uit de schaal te nemen. Zoo ook kan de voorkeur gegeven worden aan de ontheffing door afschaffing van eene belasting, of door vermindering der opcenten. Het eerste middel geeft nog een voordeel, dat buiten betrekking tot de weegschaal staat; omdat de afschaffing van eene belasting tevens van lastige vormen ontheft, dat niet gebeurt bij vermindering van opcenten.

Wij kunnen de *tweede* van de zoogenaamde *pensées et maximes*, door den Heer J. B., met minder uitvoerigheid beantwoorden, nu de opgeworpene moeijelijkheid, om haar te verklaren, reeds, zonder onze hulp, door den Heer J. B. zelven is opgelost en hij liever leest: «de Staat mag niet door een accijnswet oorzaak zijn, dat een bepaald consumtie-artikel bij ons voor den verbruiker duurder te staan komt, dan voor datzelfde artikel elders, waar geen accijns geheven wordt, door verbruikers betaald wordt.» Maar de Heer J. B. «acht het gevaarlijk, *de bescherming in te roepen, door den Staat aan de burgers verschuldigd*.» En laat daarop volgen: «wie weet, of men die verschuldigde bescherming niet even goed zou inroepen tegen iedere wijze van belasting; want er is geen belasting, die niet dengenen op wien zij drukt, in een minder voordeeligen toestand plaatst tegenover anderen, die haar niet te betalen hebben.»

Wij moeten opregt verklaren, dat wij geen verband zien tusschen hetgeen de Heer THORBECKE heeft gezegd en de Heer J. B. daaromtrent aanmerkt. Ons is het duidelijk, wat de Heer T. beweert. «De bescherming, die de Staat aan zijne burgers verschuldigd is, betreft de wering van alle misbruiken tot verhooging van den prijs der consumtive middelen; — als de Staat zelf misbruiken veroorlooft of daartoe aanleiding geeft, handelt hij in strijd met den pligt tot bescherming, die op hem rust.»

Bijv. het slagtvee is een voorwerp van levensbehoefte voor den Engelschman, gelijk voor den Nederlander; — de eerste kan er meer voor betalen, ook onder [illegible] vervoer dan de laatste, zonder de kosten van vervoer: *omdat de Staat den prijs verhoogt* zoodra het slagtvee in consumtie komt. De Staat weert monopoliën, omdat zij tot verhooging van den koopprijs leiden en zij verhoogt dien zelve door de premie op het verbruik. De concurrentie op de markt staat niet gelijk tusschen den inlander en den vreemdeling; omdat de eerste onder eene bezwarende voorwaarde *moet* koopen, waarvan de laatste ontheven is. En wat nu de vraag van den Heer J. B. betreft: «niet tegen *iedere* wijze, wel tegen de accijnsbelasting kan de verschuldigde bescherming worden ingeroepen door den industrieel, die niet geplaatst is tegenover anderen, die geene belasting te betalen hebben; — maar tegenover hen, die ontheven zijn van de verpligting, om tot de invordering mede te werken,» kunnen wij tot antwoord geven: *de Staat, die allen gelijkelijk moet beschermen, maakt den zeepzieder, den turfverveener enz. tot een onbezoldigden Rijks-Commies.*

De Nederlander komt in N°. 1099 op tegen het beginsel der Regering omtrent de *verspreiding van het Christendom*, gelijk het in de Memorie van Toelichting van het ontwerp op *het beleid der regering in Nederlandsch Indië* is op den voorgrond gesteld.

De Morgenster acht het in N°. 83 «den pligt van elken christelijken Nederlander, tot welk kerkgenootschap of godsdienstige rigting hij behoore, te protesteren tegen den verderfelijken waan, die aan deze woorden (gesproken door de Nederlandsche Regering in een officiëel staatstuk) ten grondslag ligt.

«Zij getuigen van eene betreurenswaardige onbekendheid met het wezen des Christendoms;

«van eene miskenning van den grondslag van den Nederlanschen Staat en van het christelijk karakter der Nederlandsche Natie;

«van eene onverklaarbare verwarring van Christendom en kerkgenootschappen;

«Zij verloochenen het Christendom in den naam der gewetensvrijheid — de vrucht des Christendoms;

«Zij wijzen den Nederlandschen Staat eene plaats aan ver beneden het standpunt van de heidensche staten der oudheid en delven hem den afgrond van het grove materialismus;

«Zij grijpen naar eene onmogelijkheid, die, ware ze mogelijk, de ontbinding van den Staat werkelijk zou maken.

De Nederlander vergetende, dat de Minister van Koloniën is eene *specialiteit* in het Ministerie, zonder *politiek* of *kerkelijk* karakter, zoodat zijne deelneming aan de April-beweging en aan eene beteugeling der kerkgenootschappen zonder beteekenis moet worden geacht, — velt een onbarmhartig oordeel over den man, die immers te goeder trouw aan tegenovergestelde rigtingen deel nam:

«Wij protesteren tegen de interpretatie der Grondwet, waarbij men aan de gelijke bescherming der kerkgenootschappen en de gelijke aanspraak op ambten (Art. 165 en 166) eene *radicaal-vrijzinnige* beteekenis geeft.

«Alsof verloochening van het Christendom ten grondslag van het Nederlandsche Staatsregt ware gelegd.

«Alsof op Nederlandschen bodem de Christelijke Natie had opgehouden te bestaan.

«Alsof door de Regering, in hetgeen Godsdienst en zedelijkheid betreft, op het geloof der Natie niet meer behoeft of behoort te worden gelet.

«Alsof het denkbeeld van een Staat, waarin de Godsdienst eene zaak is enkel van *individuële* beschouwing, de *Godsdiensteloze* Staat, (*l'Etat athée* niet *l'Etat laïque*) het ideaal eener Nederlandsche politiek was.

«Wij wisten, dat dit in 1795 het Fransch-Nederlandsch Staatsregt geweest is; maar zal hierin welligt, ook in 1854, onder een bij uitnemendheid *conservatief* Ministerie, het *publiek regt* der Gezindheden bestaan?

De Minister van Koloniën geeft een *radicaal vrijzinnige* beteekenis aan Art. 165 en 166 der Grondwet; — Hij behoort tot een Ministerie, dat «liberaal is in een anderen zin.» De tegenovergestelde rigting is nu duidelijk gekarakteriseerd.

Hoe zal het «bij uitnemendheid conservative» Ministerie over dit oordeel denken en wat zal de nieuwe Minister van Herv. Eeredienst nu, tot handhaving van het *publiek regt der gezindheden*, verrigten?

De Heer DE KEMPENAER wordt nu geregtvaardigd, als hij zeide, dat beteugeling der kerkgenootschappen noodig is.

De Nederlander heeft zijne meening verduidelijkt, dat eene belasting op de renten ongrondwettig is.

Als een deel van eene inkomsten-belasting is zij geoorloofd.

De anti-revolutionnaire partij trad steeds op als verdedigende ons tegenwoordig belastingstelsel, dat in zijne verschillende deelen de vertering of het inkomen treft.

Maar eene belasting op de renten wordt juist in dit organisme gemist.

Derhalve, — zoo ons belastingstelsel in aard en wezen met eene belasting op het inkomen is gelijk te stellen, daar de vertering in het gebruik is belast, moet zij, om onberispelijk en volmaakt te wezen, door eene belasting op de renten worden aangevuld.

Wij redeneren op anti-revolutionnaire wijze.

De Nederlander gaat voort met vertoogen te leveren van haren ijverigen correspondent J. B. over het *belastingstelsel*.

Wij hadden reeds een enkel woord tot teregtwijzing verwacht over *onze* beschouwingen.

Niets is gemakkelijker, dan de tegenspraak te ignoreren.

Nogtans komt ons blad in anti-revolutionnaire handen, in weerwil *de Grondwet* als een «kettersch mensch» verwerpelijk is bevonden.

Afschaffing van accijnsen schijnt sommige van de vrienden tot de constitutionele partij te trekken.

De vertoogen over belastingen in *de Nederlander* doen de anti-revolutionnaire partij niet in zuiverheid en kracht winnen.

De eenvoudige bewoners van *de Veluwe* laten zich niet met theorien voeden. Zij zijn meer practisch van aard, dan hun Volksvertegenwoordiger, dien zij verkozen.

De Nederlander deelt in N°. 1099 het antwoord mede van den schrijver in *de Gids* aan een der correspondenten van dat blad, over de *April-beweging*.

Men leest tot inleiding:

«We herhalen, dat dergelijke openbaarmaking van *vertrouwelijke gesprekken*, al mogt de mededeeling tot in de minste bijzonderheden juist zijn, een zeer afkeurenswaardig antecedent is.»

Wij dachten aan de gretigheid, waarmede *de Nederlander* de bijzonderheden van het verkeer tusschen den Koning en zijne afgetreden Ministers voor openbaarmaking geschikt acht. Is dit antecedent minder afkeurenswaardig?

De Nederlander verklaart, dat «wel gelet mag worden op de beschouwingen der *Kerkelijke Courant* over de vruchten der April-beweging.»

Wij gelooven, dat het zeer noodig is, den hoofdredacteur van dat blad te herinneren aan de woorden van zijn herder en zielzorger, onder wiens opzigt en tucht hij staat.

«Is het Protestantisme zoo zwak, dat het nevens Rome niet bestaan kan, dan verdient het te vergaan en zou toch, naar de eeuwige wetten der natuur, eenmaal van zelf bezwijken.»

De voorboden van een hevigen strijd vertoonen zich in de beantwoording der vraag: «Welke behoort de betrekking tusschen de lagere school en de godsdienst te zijn?» door Prof. HOFSTEDE DE GROOT, in *de Morgenster* van 25 Januarij.

De Nederlander zal zeker daarop eene wederlegging geven.

Buitenland.

ENGELAND.

In eene den 27 te Manchester gehoudene vergadering van radicalen, aan welke verscheidene leden van het huis der gemeente deel namen, is besloten, om in de aanstaande parlements-zitting aan te dringen op uitbreiding van de

kiesregt en vooral op het invoeren der geheime stemming bij de verkiezingen. De heeren Cobden en Bright hebben zich bij deze gelegenheid tegen eene gewapende tusschenkomst in de Turksch-Russische zaken verklaard. De eerstgenoemde dezer sprekers beweerde, dat de val van het Turksche rijk en de verovering van hetzelve door Rusland, indien het zoover mogt komen, niet schadelijk noch gevaarlijk voor Engeland zoude wezen; volgens hem, had Engeland geen anderen mededinger te vreezen dan Noord-Amerika.

LUXEMBURG.

Ter eindelijke regeling van de vorderingen van Nederland ten laste van het groot-hertogdom, ook betreffende het aandeel van dit landschap in de gevestigde staatsschuld, in alles ten bedrage van zeven millioenen, is eene gemengde commissie benoemd, welke te 's Hage zal bijeenkomen. Van de zijde van Luxemburg zijn daartoe benoemd de heeren Simons, Regerings-president, en de la Fontaine, voormalig gouverneur.

(Werkelijk zijn genoemde heeren reeds te 's Hage aangekomen en is de heer de la Fontaine, Donderdag middag ten 4 ure bij Z. M. in een bijzonder gehoor toegelaten, hetwelk een geruimen tijd geduurd heeft.

PORTUGAL.

Er zijn berigten uit Lissabon van den 19. dat het eskader van den admiraal Corry, dat op den Taag ligt, was twee dagen te voren uitgezeild, ten gevolge van de zeer dringende voorschriften, welke dien dag waren aangekomen. Men kende de bestemming van het eskader niet, doch men geloofde, dat het naar het Kanaal zoude terugkeeren, met oogmerk, om vervolgens naar de Oostzee te worden gezonden.

RUSLAND.

De berigten uit het Westen van Rusland melden nu stellig, dat, zoodra het meer gunstige jaargetijde invalt, hetwelk doorgaans in 't midden van de maand Februarij het geval is, de zaken in de vorstendommen eene andere wending zullen nemen. De omstandigheid, dat de Russische regering de reserven, tot de in de genoemde landschappen aanwezige afdeelingen behoorende, derwaarts heeft gezonden — dat zij op nieuw eenige regimenten ruiterij naar dat oord heeft doen vertrekken, en dat waarschijnlijk geheel het zesde corps van het active leger bevel heeft bekomen om naar den Donau op te breken, doet onderstellen, dat de Russen aldaar eerlang eene krijgsmagt zullen ontwikkelen, die genoegzaam wordt geacht, om door beslissende maatregelen, eene andere wending aan den loop der zaken te geven. Ook het opperhoofd van het corps ingenieurs in Rusland, de generaal v. Schilder, heeft last bekomen, om zich naar den Donau te begeven. (Uit de vorstendommen wordt gemeld, dat de beide eerste divisiën van het 3de corps van het active Russische leger in Wallachije zijn aangekomen, en gevolgd worden door de derde divisie, welke thans door Moldavie heenen in aantogt is.

Het aantal der thans in Klein Wallachije aanwezige Russische troepen wordt op 36,000 man begroot; — der Turken, belast met de verdediging der werken van Kalefat, op 20,000 man.

Dat de Russen gevoelige verliezen hebben geleden bij de jongste gevechten tusschen Kalefat en Krajowa, vooral aan officieren, wordt niet ontkend.

Men schijnt zich nog al te beklagen over de bij die gelegenheid verordende maatregelen van den gen. Anrep. Het gebeurde heeft het vertrek van den gen. Gortschakoff naar dat oord verhaast.)

TURKIJE.

Uit de verdere bijzonderheden, welke thans betrekkelijk de jongste nota van Rusland worden medegedeeld, blijkt, dat zij althans geene dadelijke vredebreuk tusschen dat land en de verbonden regeringen aanbrengt, daar het binnenzeilen van de verbonden vloten in de Zwarte zee geenszins als een grond tot oorlog wordt beschouwd, en deswege alleen van de beide groote zeemogendheden nadere inlichtingen worden gevraagd.

Dien ten gevolge zullen de gezanten van Rusland Londen en Parijs niet dadelijk verlaten, maar eerst ophelderingen afwachten, en alleen vertrekken, indien deze onvoldoende worden geoordeeld. Waarschijnlijk zal aan hen de schatting van den inhoud dier ophelderingen niet worden overgelaten, maar zullen zij, in allen gevalle, nadere voorschriften deswege uit Petersburg moeten afwachten.

Eene der telegraphische depêches uit Weenen verzekert op nieuw, dat Rusland het binnenzeilen in de Zwarte zee slechts onder die voorwaarde niet als eene reden tot oorlog beschouwt, dat de verbonden vloten Turkije en Rusland op dezelfde wijze zullen behandelen.

In overeenkomst met die depêche luidt eene verklaring, in het dagblad van St. Petersburg van 20 Januarij vervat. Daarin wordt gezegd, dat daar de kennisgeving van het binnenzeilen der vloten slechts bij monde was geschied, het Russische kabinet noodig heeft geacht van de twee verbonden mogendheden eene afdoende verklaring te vragen over den aard van dat feit en het karakter dat zij vermeenen daaraan te moeten geven, *en dat van die verklaring het later gedrag van Rusland zal afhangen.*

Hoe het antwoord van de verbonden Mogendheden nu wezen zal, daarover heeft men vele gissingen; men verzekert, schoon wel op lossen grond, dat het onthaal der Russische nota te Parijs minder gunstig dan in Londen is geweest; doch onbevooroordeelde berigtgevers meenen, dat verschil in den eersten indruk bij de twee Hoven geweest zijn, doch dat het te geven antwoord gelijk luiden zal.

Zoo men daaruit opmaken, omdat, toen de Russische gezant te Londen, de graaf van Brunow, mondeling de vraag van zijn hof aan lord Clarendon onderwierp, deze verklaarde, dat hij geen dadelijk antwoord kon geven, maar zich eerst met den Franschen gezant, den graaf Walewski, moest verstaan. Daar Frankrijk en Engeland in dit alles gelijkelijk handelt, houdt men het er voor, dat zij dit ook in het aan Rusland te geven antwoord zullen doen, en wel een schriftelijk, daar van de Russische gezanten ook schriftelijke mededeeling van de mondelinge verklaring is gevraagd en bekomen.

Lord Clarendon moet reeds mondeling hebben doen verstaan, dat het feit van het binnenzeilen een feit is, dat duidelijk is en eigenlijk geene verklaring behoeft en hetwelk den Keizer van Rusland zelven te beoordeelen staat. Men leidt hieruit af, dat het antwoord ontkennend zal zijn; doch de zaak is te gewigtig, om hier vooruit te loopen en zich aan gissingen te wagen.

Men zegt, dat de Fransche minister van binnenlandsche zaken niets heeft doen vooruitgevoelen, en daaruit leidt men af, dat het onthaal van de Russische nota in Frankrijk koeler is geweest dan in Engeland; doch men meent dat die gevolgtrekking niet juist is, dat Frankrijk minder dan Engeland zich onbepaald in eenen oorlog wil wikkelen indien er nog eenige kans bestaat, om dien te ontgaan. Intusschen gelooven onbevangen lieden eerder aan een ontkennend, welligt ook aan een ontwijkend, dan aan een toestemmend vredelievend antwoord.

Denkelijk zal de Czaar geen antwoord zijnerzijds op de Weener-voorstellen geven, alvorens dat uit het Westen nopens de beweging der vloten te hebben erlangd. Men ziet in, dat de woorden in het Petersburger dagblad dat daarvan *het later gedrag van Rusland zal afhangen*, de beteekenis hebben, dat, indien het antwoord uit het Westen ontkennend mogt zijn, dit met eene oorlogsverklaring gelijk staat en er geen antwoord op de Weener voorstellen noodig zal zijn. (zie verder *Rusland*.)

— Het *Journal des Débats* meldt in een verslag over den algemeenen toestand in de Vorstendommen.

Naar luid van berigten uit Bucharest, de dagteekening voerende van den 10den dezer maand, schijnt de algemeene aanval op Kalefat bepaaldelijk op den 19den Jan. vastgesteld te zijn, welke dag, volgens de Russische tijdrekening, is gewijd aan den *H. Johannes den Dooper*. Terstond nadat het leger dien kerkelijken feestdag zal hebben gevierd, zal het, als het ware nog onder de daardoor te weeg gebragte godsdienstige opgewondenheid, met het Kruis aan het hoofd, op de Turksche legermagt aanvallen.

PERZIE.

Men weet hoe uiteenloopend de tijdingen nopens de houding van dit land, ten aanzien van het Russisch-Turksch geschil zijn. Een telegrafisch berigt uit Triest meldt, dat de aldaar aangebragte tijdingen uit Bombay van 29 Dec. inhouden, dat in de omstreken van Bustir eene Perzische krijgsmagt, naar men zeide van 60,000 man, vereenigd werd, die bestemd zou wezen, om een inval in het, tot Turkije behoorende paschalik Bagdad te doen. Dientengevolge was door de Britsche regering in Bombay bevel gegeven, om met den meesten spoed eene scheepsmagt en troepen uit te rusten, ten einde, zoo noodig, dergelijke onderneming der Perzen te verhinderen. — Aan dezen in Britsch-Indie genomen maatregel wordt het toegeschreven, dat zoo als laatstelijk over Konstantinopel gemeld werd, de vroegere gezindheid van den Schach van Perzie, om Rusland tegen Turkije te ondersteunen veranderd scheen te zijn.

Binnenland.

Staten-Generaal.

Tweede Kamer.

Reglement op het beleid der Regering van Nederlandsch Indie.

(*Vervolg.*)

Art. 80. Het voorafgaand verlof van den Gouverneur-Generaal, of buiten Java en Madura van den hoogsten gewestelijken gezaghebber, is noodig tot het instellen van burgerlijke regtsvorderingen en van vervolgingen tot straf tegen inlandsche vorsten en hoofden, bij algemeene verordeningen bepaaldelijk aangeduid.

Art. 81. Buiten de gevallen bij de artt. 39, 41, 43 en 82 voorzien, mag niemand in hechtenis worden genomen dan op bevel van het daartoe ingevolge de algemeene verordeningen op de strafvordering bevoegd gezag en op den voet en de wijze daarbij omschreven.

Art. 82. Wanneer iemand, niet behoorende tot de inlandsche bevolking, in buitengewone omstandigheden, buiten het geval voorzien bij de artt. 41 en 43, door het politiek gezag is in hechtenis genomen, is bij, op wiens bevel zulks plaats heeft gehad, gehouden daarvan terstond kennis te geven aan den officier van justitie bij de Europesche regtbank, binnen wier regtsgebied de inhechtenisneming is geschied.

Art. 83. Het geheim der aan de post of andere instelling van vervoer toevertrouwde brieven is onschendbaar, behalve op last des regters, in de gevallen bij de algemeene verordeningen omschreven.

Art. 84. Niemand mag tot straf vervolgd of daartoe veroordeeld worden dan op de wijze en in de gevallen bij de algemeene verordeningen voorzien.

Art. 85. Geenerlei straf heeft den burgerlijken dood of het verlies van alle burgerlijke regten ten gevolge.

Art. 86. Op een misdrijf of ...

gesteld worden de verbeurdverklaring der goederen, den schuldige toebehoorende.

(*Wordt vervolgd.*)

's Gravenhage, 28 Januarij.

WEENEN, Vrijdag 27 Jan. Uit Konstantinopel verneemt men, dat de Pruissische kommodore Schröder naar Smirna is teruggekeerd.

— Heden, Zaterdag 28 Januarij. Graaf Orloff, belast met een buitengewone zending naar Weenen en Berlijn, is gisteren alhier uit Petersburg aangekomen.

LONDEN, Vrijdag 27 Januarij. Men verwacht, dat de heer Brunow, russisch gezant te Londen, op morgen een officieel antwoord bekomen zal, met betrekking tot de opheldering door keizer Nikolaas gevraagd, nopens het verschijnen der vloten in de Zwarte zee.

Z. M. heeft benoemd: tot plaatsvervangend kantonregter te Dronten, G. J. Kolfschoten, burgemeester der gemeente Wamel; en tot griffier bij het kantongeregt te Berlicum, Mr. J. Klasing Schonegevel, advocaat te Dockum.

Het Staatsblad n°. 2 bevat een Besluit van 11 Januarij tot wijziging van art. 9 van dat van den 8sten Februarij 1849 Staatsblad n°. 6 houdende reorganisatie van het corps Ingenieurs van den Waterstaat.

Het Staatsblad n°. 3 bevat het Besluit van 17 Januarij 1854, betrekkelijk onder anderen het uitreiken van commissien als Rijksveldwachter aan de daarbij bedoelde beambten.

Het Staatsblad n°. 4 bevat het besluit van 18 Januarij, waarbij het Koninklijk besluit van 29 Junij 1848 (Staatsblad n°. 27), op de kolonien en bezittingen van het Rijk in de West-Indien wordt toepasselijk verklaard.

Het Staatsblad n°. 5 bevat het Besluit van 11 Januarij 1854, houdende vernietiging van een besluit van den Gemeenteraad van Spijk.

Z. M. heeft aan den heer G. A. Neomagus, op zijn verzoek, een eervol ontslag verleend als ontvanger der directe belastingen, in- en uitgaande regten en accijnsen te Itteryoort, behoudens aanspraak op pensioen.

Z. M. heeft vergunning verleend: 1°. aan de gemeenten Stad en Ambt Ommen tot aanleg van een kunstweg, van kort geslagen keijen, volgens de bewerking van Mac-Adam aanvangende als bij het tolhek op den weg van Ommen naar Eerde, door de buurtschap Lemele tot Hellendoorn, ter lengte van 7350 ellen; 2°. aan de gemeenten van Rijssen, Hellendoorn, Goor en Wierden, tot aanleg van een kunstweg van Hellendoorn tot aan den ouden weg van Rijssen, naar den Ligtenberg en van daar door Enter tot aan de keistraat te Goor, ter lengte van 27,850 ellen.

* Z. M. de Koning is heden morgen ten 4½ ure uit de residentie naar het Loo vertrokken.

Men verneemt, dat Z. K. H. prins Frederik der Nederlanden voor zestig exemplaren heeft ingeteekend op het gedicht van den heer A. v. d. Hoop, Jr.'s Zn, getiteld: *Een Penningske*, uitgegeven ten voordeele van eene buitengewone bedeeling aan de behoeftigen te Rotterdam, bij de Gebr. Hendriksen.

* Z. Exc. de graaf van Königsmark, minister van Z. M. den koning van Pruissen bij het Nederl. hof, zal aanstaanden Donderdag eene groote soirée dansante geven.

* Bij besluit van 17 dezer heeft Z. M. goedgevonden te verstaan: 1°. den Minister van Justitie te magtigen tot de uitgifte van Commissien van Rijks-veldwachter aan al zoodanige beambten, als, naar den aard van hunnen gewonen werkkring, daartoe door hem in overleg met zijne ambtgenooten geschikt worden geacht;

2°. te bepalen;

dat van de beëediging voor den kantonregter van alle Rijks-politie-beambten van en beneden den rang van inspecteur zal blijken door eene aanteekening van zijnentwege aan den voet der acte van aanstelling of commissie.

* Op den 7den Jan. jl., des namiddags ten 5 ure, is te Rotterdam, een brief gestoken in de bus van het postkantoor, gerigt aan den heer Mr. J. J. Rochussen adres te Utrecht adres mejufvr. van Beem, bevattende de navolgende waarde:

1 bankbiljet groot ƒ 40 N°. 270, dd. 18 October [illegible]
1 id. 40 [illegible] 790 [illegible]
1 id. 40 [illegible] 633 [illegible]
1 id. 25 [illegible]

Deze brief niet aangekomen [illegible] dadelijk nadat zulks [illegible] hetwelk bereids gedaan, aan het gemeente [illegible] het werk gesteld, alle middelen [illegible]

[illegible] Rotterdam verzoekt aan dit [illegible] te geven en hem [illegible] deswege mogten worden ont[illegible]

[illegible] van den burgemeester van Nieuwer-Amstel, [illegible] is bij den gemeente-ontvanger aldaar [illegible] zullen ontvangen, zonder dat men [illegible] van wien.

Het stuk is, wanneer men op valschheid verdacht is, kenbaar aan eene eenigzins loodachtige kleur, maar is overigens zoodanig, dat het tusschen andere guldens, uiterst moeijelijk onderscheiden is, ten ware hieraan, dat het randschrift: *God zij met ons* geheel ontbreekt. De rand zelf schijnt afgevijld te zijn; het stuk draagt het borstbeeld van Z. M. Willem II en het jaartal 1848.

Woensdag avond is in het locaal *Zeemanshoop* te Amsterdam eene vergadering gehouden der reederijen daar ter stede gevestigd. Daarin is rapport uitgebragt door de permanente commissie van de werkzaamheden, gedurende het jaar 1853 volbragt. Na het aanhooren van het belangrijke rapport zijn in plaats van de leden dier commissie benoemd de heeren A. van Geuns en C. F. Kopersmit, in de plaats van de heeren Jhr. C. Hartsen en H. Rahusen, die niet verkiesbaar waren.

De Ged. Staten van Noord-Holland hebben bepaald, dat de verkiezing van twee leden van de prov. Staten, ter vervanging van de heeren H. Provó Kluit en Mr. C. A. den Tex, in het hoofdkiesdistrikt Amsterdam, zal plaats hebben op Dingsdag 28 Febr., en in geval van herstemming op Dingsdag, 14 Maart.

Eergisteren overleed te Amsterdam de geachte componist J. G. Bertelsman, ridder der Orde van den Nederl. Leeuw, aan verval van krachten; hij had eenen vrij hoogen ouderdom bereikt.

Eergisteren had in de maatschappij *Arti- et Amicitiae* te Amsterdam, de algemeene huishoudelijke vergadering plaats, waarin verslag werd uitgebragt van den toestand der maatschappij over het jaar 1853, waaruit bleek, dat zij zich steeds bleef ontwikkelen en in bloeijenden toestand verkeerde.

De directie der Rijn-spoorweg maatschappij heeft Woensdag jl. aanbesteed de leverantie van onderscheidene houtmaterialen, voor de versmalling van het spoor tusschen Amsterdam en Arnhem. De minste inschrijvers, aan wie de leverantien dan ook is gegund, waren: voor de leverantie van 50,000 stuks eiken dwarsleggers, af te leveren vóór 1 Sept. 1854, de heer J. Cremer Eindhoven te Zwolle, voor eene som van *f* 189.500. — Voor de leverantie van 48.000 strekkende ellen greenen strekhouten en 10.000 stuks greenen koppelhouten, af te leveren vóór 1 Oct. 1854, de heer J. C. van Veessen van Utrecht, voor eene som van *f* 105.500.

In de *Frankforter Postzeitung* van eergisteren leest men het volgende uit de *N. W. Z.*

„Den 21 Jan. werd te Weenen door den Nederlandschen gezant, baron van Heeckeren, aan graaf Buol, eene nota der Nederlandsche regering overhandigd, die, zooals ons van goederhand verzekerd wordt, eene verklaring inhoudt ten aanzien van de politiek welke de Nederlandsche regering besloten heeft te volgen bij het dreigende aanzien, dat de staat van zaken neemt Deze verklaring moet, naar wij met zekerheid vernemen, inhouden, dat de regering der Nederlanden van de tot dusverre gevolgde politiek in geenerlei wijze wenscht af te gaan, daar, bij de omstandigheid dat de vriendschapsbetrekkingen met de overige staten van Europa in geenerlei opzigt iets te wenschen overlaten, er volstrekt geen grond aanwezig is tot het nemen van buitengewone maatregelen, die ligtelijk van de eene of de andere zijde zouden kunnen worden uitgelegd in strijd met de bedoelingen der regering, hetgeen aanleiding zou kunnen geven tot misverstand in geschillen, tot vermijding waarvan de Nederlandsche regering te allen tijde allerijverigst werkzaam was. Naar alle waarschijnlijkheid zullen, zoowel ons (het Oostenrijksche) kabinet, als de overige mogendheden met deze verklaring genoegen nemen. Zeker is het, dat men niet gaarne zou hebben gezien, dat de Nederlanden toegetreden waren tot de onzijdigheidsverklaring van Zweden en Noorwegen en Denemarken, omdat de beweegredenen, die dezen stap als noodwendig voor de Skandinavische mogendheden deden voorkomen, met betrekking tot de Nederlanden, niet als geldig kunnen worden beschouwd.”

(*Amst. C.*)

Directeuren der te Rotterdam gevestigde Zuidhollandsche Maatschappij tot redding van schipbreukelingen, hebben besloten te doen uitreiken: de groote zilveren medaille aan J. O. Kluin, voerende het Nederlandsche schoenerschip *Diana*, alhier te huis behoorende, voor het redden der equipage van het Noorweegsche brikschip *Pizarro*, gevoerd door kapt. H. C. Jensen, komende van Gothenburg en bestemd naar Hull; en de zilveren medaille aan W. Beck Wz., voerende het Nederlandsche barkschip *Anna Paulowna*, te huis behoorende te Amsterdam, voor het redden der equipage van het Engelsche brikschip *Grafton of Maryport*, gevoerd door kapt. James Gilmore, beladen met zout, komende van Liverpool en bestemd naar New-York.

(*R. C.*)

Rotterdam, 27 Jan. Heden nacht ongeveer ten 2 ure is in de naburige gemeente Kralingen brand ontstaan bij den Mr. verwer Bontebal; door spoedig aangebragte hulp was men den brand spoedig meester; de oorzaak is onbekend. Naar men verneemt is de boedel voor brandschade verzekerd.

---

§ **Schiedam**, 27 Jan. Heden middag ten drie ure is van de alhier bestaande sleephelling, met goed gevolg, te water gelaten, het barkschip, genaamd *Christiaan Huygens*.

— De scheepvaart is weder geheel geopend, zoodat er dagelijks schepen hier aankomen.

Oude-Tonge, 26 Jan. Na de opruiming der sneeuw, doen zich de veldgewassen, tarwe, rogge, gerst en koolzaad uitmuntend voor.

De kermis zal hier niet worden afgeschaft, evenmin als te Sommelsdijk en te Middelharnis.

Amersfoort, 26 Jan. In de vergadering van den Gemeenteraad van den 25sten, is een aanvang gemaakt met de herziening van het belastingstelsel, en daarbij aangenomen, om de opcenten op de grond- en personele belasting en die, ad 150, op de hoofdsom der belasting op het binnenl. gedistilleerd, zoomede de plaatselijke belasting op de steenkolen, den turf en den wijn, en de wik- en weegloonen en leges ter secretarie te heffen tot hetzelfde bedrag als tot dusverre; voorts om, in stede van 134, 150 opc. op de hoofdsom der belasting op de tarwe, — in stede van 107, 100 opc. op de hoofdsom der belasting op de rogge, — in stede van 75, 100 opc. op de hoofdsom der belasting op het geslagt, — in stede van 100, 150 opc. op de hoofdsom der belasting op het buitenl. gedistilleerd en als sluisgeld 40 cents voor een schip en 20 cents voor eene schuit te heffen; met bepaling, dat, ten aanzien van het zoogenaamde vuur-, haven- en tonnegeld, een nader besluit zal worden genomen en dat het zoogenoemde marktgeld op de boter, dat tot dusverre een bedekte belasting was, zal vervallen.

Amerongen, 27 Jan. H. M. de Koningin heeft voor de verloting van dames-handwerken en andere voorwerpen ten behoeve der armen alhier te houden, een zeer fraai servies geschonken.

Zutphen, 27 Januarij. In eene gister avond gehoudene buitengewone vergadering van den Gemeenteraad, werd gelezen een schrijven van den Minister van Oorlog, houdende, dat het nog niet bepaald was, of Zutphen tegen 1°. Mei, behalve staf en depôt, *één* of wel *twee* escadrons kavallerie in garnizoen zoude bekomen; dat echter in het laatste geval het getal paarden toch niet boven de 280 zijn zoude. Daar ons bestuur bij het gemaakte plan van verbouwing op 356 paarden gerekend had, werd nu een gewijzigd plan goedgekeurd, volgens hetwelk provisioneel voor niet meer dan 280 paarden stalling zal worden gereed gemaakt, terwijl men de gelegenheid behoudt, om de stallingen later, zoo noodig, gemakkelijk te kunnen vergrooten. De Voorzitter deelde mede, dat volgens dit plan, plus minus *f* 6000 zouden worden uitgewonnen.

— Gister avond had hier een vreesselijk ongeluk plaats. Terwijl men bij een' bakker bezig was, zakken met graan van den zolder af te laten, brak het touw en viel de zak den molenaarsknecht op het hoofd, welke daardoor zoo erg gekneusd werd, dat men aan het behoud van zijn leven wanhoopt.

Leeuwarden, 26 Jan. Den 20 dezer heeft alhier de eerste vergadering plaats gehad van de hoofdcommissie van het bestuur der Weduwen- en Weezenbeurs voor onderwijzers in Friesland, waarin die instelling op vaste grondslagen is gevestigd.

△ **Frederiksoord**, 26 Jan. Heden avond circa 11 ure onstond alhier ten huize van den adjunct-directeur Hulst, brand, welke zoodanig toenam, dat niettegenstaande de dadelijk aangebragte hulp, het geheele huis spoedig eene prooi der vlammen werd. Men heeft het grootste gedeelte van den inboedel en al het vee kunnen redden. De oorzaak van dezen brand is onbekend.

Groningen, 26 Jan. Den 21 dezer liep te Martenshoek, van de werf van den heer G. van der Werff, het schooner galjootschip *Anna Arnolda* van stapel; het is 95 lasten groot en zal gevoerd worden door kapt. J. F. Smid.

Den Helder, 26 Jan. De Rederijkers-kamer, Olympia, heeft Dingsdag avond tegen een bepaald entreé geld, ten behoeve der armen, een fragment van Schimmels, *Jan Woutersz*, op de voortreffelijkste wijze voorgedragen; de opbrengst is circa *f* 300 geweest.

---

[*] **'s Bosch**, 27 Januarij. Thans kunnen wij met zekerheid melden, dat door de Paters Redemptoristen aan het bestuur van het Oude Mannen- en Vrouwenhuis aanvraag is gedaan, om den moestuin en het huis, in gebruik bij den hovenier van Zalst, te koopen, om daarop een klooster en kerkgebouw te plaatsen; het collegie zoude, naar men ons verzekert, niet ongenegen zijn, voornoemd perceel te verkoopen.

Bergen-op-Zoom, 26 Jan. De Gemeenteraad heeft eergisteren besloten, de stad door gaz te doen verlichten; dit zal eene werkelijke verbetering zijn, waaraan de behoefte reeds lang gevoeld werd.

NEDERLANDSCH OOST-INDIE.

(*Per Overland-Mail.*)

Batavia, 10 December 1853.

De Tentoonstelling wordt steeds door fraai weder begunstigd, en de belangstelling, zoowel bij de Europeanen als bij de inlanders, neemt steeds toe. Op 24 November hadden reeds 21,359 personen de tentoonstelling bezocht, waaronder 12,654 inlanders en Chinezen, 4,990 dames en heeren en 4,714 militairen.

— Den 13 November is Zr. Ms. stoomschip *Celebes*, aan boord hebbende den afgetreden Sultan van Sambas, diens broeder, zoon en gevolg, van Pontianak komende, ter reede van Batavia teruggekeerd. Bij den overtogt was het eiland Karimata en eenige andere eilanden in den omtrek, naauwkeurig onderzocht, daar te Sambas berigt was ontvangen, dat zeven rooverpraauwen aan den Zuidwest-hoek van Borneo gezien waren. Dit onderzoek werd over de geheele groep uitgestrekt, zonder dat iets verdachts werd opgemerkt, terwijl het hoofd van Karimata verklaarde, dat bij in geene drie jaren iets van zeeroovers had gezien.

— Dezer dagen zijn te Samarang in hechtenis genomen Tan Holian, boedelmeester der Chinezen aldaar, benevens Tjao Hamsoeij en Tan-Tjien-Liem, geldtellers of kassiers bij den algemeenen ontvanger aldaar, beschuldigd van het bedrijven of medepligtig zijn aan een diefstal van 50,000 gulden, die in Julij ll. uit 's lands kas ontvreemd waren.

— De bijdragen voor het oprigten van een monument voor wijlen den Generaal Pezier hebben *f* 2.294 bedragen.

— Men meldt van 21 Nov. uit Soerabaya, dat in de Kampong Ampel, den 16en brand is ontstaan, waardoor in die kampong en in de naburige kampongs Tjendollaw en Basawahan 132 woningen zijn vernield; de schade wordt op *f* 39,520 begroot.

— In de afdeeling Japara heeft op 18 Nov. een allerhevigst onweder gewoed, dat veel schade heeft aangerigt.

De berigten van de Westkust van Sumatra melden, dat de ingezetenen van Padang, op 11 Oct. in hunne rust werden gestoord door eene vrij hevige aardbeving, die 57 seconden aanhield. Gelukkig heeft men geene betreurenswaardige ongevallen te vermelden. De rijst was tot *f* 3 per pikol gestegen door de groote navraag naar buiten.

In het district Serantie was de cholera op nieuw uitgebroken en in de afdeeling Praman woedden de pokken.

— Gedurende de maand September zijn in de assistent-residentie Benkoelen 29 personen door de cholera aangetast, waarvan 14 bezweken. Sedert dien tijd was de ziekte echter geweken.

— Den 4 Sept. waren op Ternate en Banda ligte schokken van aardbeving gevoeld.

Het zeerooverhoofd Laba had zich met 112 volgelingen, zijnde 40 mannen en 72 vrouwen, onderworpen. Een ander persoon, eveneens Laba genaamd, die van Ternate was vertrokken met eenen pas voor Batjan, doch met eenige volgelingen naar Mangary was gestevend, om aldaar zeeroof te plegen, was gevangen genomen.

— Volgens berigt van 23 Aug., was de bark *Euricka* bij het eiland Poeloe-Koesoe, in straat Patientie, op een rif gestooten, maar gelukkig bij hoog water weder losgeraakt.

— Uit Amboina meldt men, dat de maand October daar bijzonder droog was.

(In ons volgend n°. deelen wij de *Benoemingen* benevens den *Burgerlijken Stand* mede.)

Prijs-Courant der Effecten.

AMSTERDAM, 28 Januarij 1854.

Nederland.	Pct.		**Rusland.**		
Ned. W.Schuld.	$2\frac{1}{2}$	$58\frac{13}{16}$ $9\frac{1}{2}$		Pct.	
Dito Certificat.	3	$70\frac{3}{4}$ [$9\frac{1}{2}$	*Hope* 1798/1816	5	$100\frac{3}{4}$ 101
Dito dito	4	88 $\frac{1}{4}$ $\frac{1}{8}$	Dito 1828/1829	5	101
O. I. Leening.	4	$87\frac{7}{8}$	Cert. 1831/1838	5	90
Amort. Syndic.	$3\frac{1}{2}$		Dito Dito	$4\frac{1}{2}$	$88\frac{5}{8}$ 89
Hand.-Maats.	$4\frac{1}{2}$		Dito *Hope*	4	
Belgie.			Dito *Stieglitz.*	4	
Certificaten.	$2\frac{1}{2}$		Dito dito 5e Ser.	4	
D° *Rothschild.*	$2\frac{1}{2}$	$47\frac{1}{4}$	Inschr. Assig.	6	$67\frac{3}{4}$
Frankrijk.			Certific. dito.	6	
Obligatien.	3		**Polen.**		
Spanje.					
Nieuwe	1	$18\frac{5}{8}$ $19\frac{1}{16}$	Obligatien	4	
Dito Buitenl.	3	[$18\frac{7}{8}$	**Oostenrijk.**		
D° Binnenl. $^{0}/_{m}$.	3	$35\frac{3}{4}$ $6\frac{1}{4}$ 36			
Bew. Sp. Com.		$4\frac{1}{8}$ $\frac{3}{8}$	Metalliek	5	$66\frac{1}{4}$ $7\frac{1}{4}$
Amort. Schuld.			Dito bet. Amst.	5	83 84 84
Portugal.			Dito letter B.	5	83 84 84
Londen nieuwe.	5	$33\frac{13}{16}$ $4\frac{1}{2}$	Dito 1847	$2\frac{1}{2}$	$34\frac{1}{2}$ $5\frac{1}{8}$
Dito uitgest.	4	[$4\frac{3}{8}$	Dito 1851/1852	$2\frac{1}{2}$	$34\frac{1}{2}$ $5\frac{1}{8}$

Mexic., te Londen, 3 pct. $21\frac{7}{8}$, $22\frac{1}{8}$; dito Onb. $21\frac{7}{8}$, $22\frac{1}{8}$.

De markt blijft heden zonder dat de handel van een der genoteerde fondsen iets merkwaardigs opleverde, over het geheel merkbaar flaauwer, na bereids veelvuldige dobberingen ondervonden te hebben.

FRANKFORT, Vrijdag 27 Jan. Metal. 5 pct. $71\frac{1}{4}$; Spanje binn. 7 pct. $36\frac{1}{4}$; dito 1 pct. $19\frac{7}{16}$.

LONDEN, Vrijdag 27 Januarij. Consols op tijd 91, $90\frac{5}{8}$; Mexico N. 3 pct. 23, $22\frac{7}{8}$; Peru N. $4\frac{1}{2}$ pct. 65, 65; Port. 4 pct. 38; Spanje 1 pct. $19\frac{1}{4}$, $18\frac{7}{8}$; dito 3 pct. Buitenl. 40; Certific. $4\frac{1}{4}$; Russen $4\frac{1}{2}$ pct. 90, $89\frac{1}{2}$; dito 5 pct. 106, 105; Sardinie 5 pct. $86\frac{3}{4}$.

PARIJS, Vrijdag 27 Januarij. Fr. $4\frac{1}{2}$ pct. ex c. 97.90; dito 3 pct. 69.60; Sp. Binn. 3 pct. 36; dito 1 pct. 19; Belgie $4\frac{1}{2}$ pct. 89; Russen $4\frac{1}{2}$ pct. $85\frac{1}{2}$; N. Metall. 85.

WEENEN, Vrijdag 27 Januarij. Metall. 1852 5 pct. 9[illegible]; dito lett. B. $111\frac{1}{2}$; N. Bankact. 1327; Lot. v. fl. 250 1[illegible]; Lomb. Ven. $101\frac{1}{2}$; Zilver $24\frac{1}{2}$; Wiss. Lond. 12.12; Parijs [illegible]

MADRID, Dingsdag 24 Januarij. Sp. Binn. 3 pct. [illegible]; dito nieuwe 1 pct. 19.

Gedrukt bij C. H. SUSAN, Jr., te 's Gravenhage.